

С. В. Вахнюк, канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ “Українська академія банківської справи НБУ”, Україна

ХАРАКТЕРИСТИКА ВПЛИВУ БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ НА ІНТЕНСИВНІСТЬ ВНУТРІШНЬОЇ КОНКУРЕНЦІЇ В КРАЇНІ

В основу конкурентної боротьби між підприємствами покладені їх рівнозначні можливості в межах регіону, що потрапляє в сферу їх бізнес-діяльності. Інтенсивність внутрішньої конкуренції в країні буде нарощуватися при створенні однакових умов ведення бізнесу у всіх регіонах. У випадках створення для певного регіону (регіонів) пріоритетних умов ведення бізнесу конкуренція набуває прояву локальності, загальна її інтенсивність знижується, створюючи передумови розвитку монополізму. Значною мірою це стосується системи забезпечення банківськими послугами економіки країни.

Характеристику впливу банківської системи на інтенсивність внутрішньої конкуренції в країні ми пропонуємо визначати на основі показника *IBilc* (Influence of the Banking on ILC). Цей показник визначає, наскільки рівномірно представлені банківські установи та їхні філії в регіонах країни. Розрахунок *IBilc* здійснюється за формулою (1):

$$IBilc = \frac{Nqb \cdot \sum_{i=1}^{TR} \frac{BCRi}{BCRi + \sqrt{(BCRi - BC)^2}} + Nqbb \cdot \sum_{i=1}^{TR} \frac{BBCRi}{BBCRi + \sqrt{(BBCRi - BBC)^2}}}{TR} \quad (1)$$

У формулі (1) змінні *BC* та *BBC* являють собою відношення загальної кількості банків країни, що мають ліцензію на проведення банківських операцій, та, відповідно, банківських філій до 100 тисяч населення. *BCRi* та *BBCRi* – аналогічні значення по окремих економічних регіонах країни. Змінні *Nqb* та *Nqbb* нормалізують співвідношення банків і філій у країні, причому при розрахунку кількість банків збільшується в 2 рази з оглядом на виконання кожним з них функцій як головного банку, так і філії. *TR* – загальна кількість регіонів (Total Regions).

Nqb та *Nqbb* розраховуються відповідно за формулами (2) і (3):

$$Nqb = 1 - \frac{2TB}{2TB + TBV} \quad (2)$$

$$Nqbb = 1 - \frac{TBV}{TBV + 2TB} \quad (3)$$

де *TB* – загальна кількість банків (Total Banks);
TBB – загальна кількість банківських філій (Total Branches of Banks).

Результати розрахунку показника *IBilc* та динаміку його зміни за попередні роки подано на рисунку 1.

Економічна сутність наведених результатів полягає в тому, що наближення *IBilc* до одиниці означає рівномірність розподілу банківських установ та їхніх філій у регіонах країни відповідно до густоти населення.

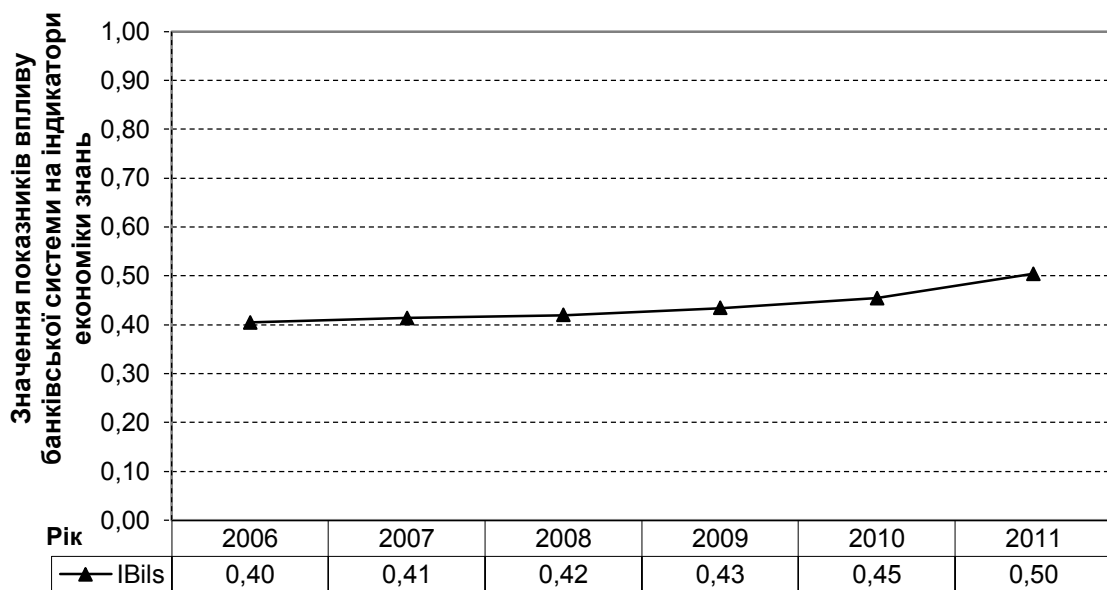

Рисунок 1 – Динаміка значень показників *IBilc* та *IBirc*

Навпаки, наближення *IBilc* до нуля вказує на концентрацію банківського бізнесу в одному або декількох регіонах, тоді як у переважній більшості адміністративно-територіальних компонентів країни інтенсивність його діяльності зумовлює відносно низький рівень конкуренції.

Вахнюк, С.В. Характеристика впливу банківської системи на інтенсивність внутрішньої конкуренції в країні [Текст] / С.В. Вахнюк // Міжнародна банківська конкуренція : теорія і практика : збірник тез доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції (23-24 травня 2013 р.). - Суми : УАБС НБУ, 2013. - С. 37-38.